

C-CYCLUS PALMZONDAG

- Evangelie van de intocht: Lucas 19, 28-40
- Eerste lezing: Jesaja 50, 4-7
- Tweede lezing: Filippenzen 2, 6-11
- Evangelie - Lijdensverhaal: Lucas 22, 14-23,56
- Commentaar bij de lezingen: Verzet en overgave

EVANGELIE VAN DE INTOCHT - LUCAS 19, 28-40

Lezing uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas

Nadat Hij dit verhaal had verteld,
ging Jezus met Zijn discipelen verder naar Jeruzalem.
Toen Hij in de buurt van de Olijfberg kwam
en bijna bij de dorpen Bethfagé en Bethanië was,
stuurde Hij twee van Zijn discipelen vooruit.
"Ga naar het dorp daar", zei Hij.
"Als jullie er binnenkomen,
zullen jullie een ezel zien die vastgebonden langs de weg staat.
Het is een veulen, waarop nog niemand heeft gereden.
Maak hem los en breng hem hier.
Misschien vraagt iemand waarom jullie dat doen.
Zeg dan alleen maar:
De Here heeft hem nodig."
Zij gingen op weg en vonden het veulen,
precies zoals Jezus had gezegd.
Ze maakten het dier los.
Daar kwamen de eigenaars al aan.
"Wat moet dat?" vroegen ze.
"Waarom maken jullie ons veulen los?"
"De Here heeft hem nodig",
antwoordden de discipelen.
Ze brachten het veulen bij Jezus

en legden hun jassen erover,

zodat Hij erop kon zitten.

De anderen spreidden hun jassen voor Hem uit op de weg.

Toen Hij de helling van de Olijfberg opging,

begonnen al Zijn volgelingen te zingen en te jubelen.

Zij prezen God voor de geweldige wonderen,

die zij Jezus hadden zien doen.

"God heeft ons een koning gegeven!" juichten ze.

"Lang leve de koning! Vrede in de hemel!

Alle eer is voor God in de hoogste hemelen!"

Maar enkele Farizeeërs, die tussen de mensen liepen,

zeiden tegen Jezus:

"Meester, zeg toch tegen Uw volgelingen dat zij hun mond houden."

"Als zij hun mond houden", antwoordde Jezus,

"zullen de stenen gaan roepen!"

JESAJA 50,4-7

Uit de profeet Jesaja

God de HEER heeft mij de gave van het woord geschonken;

ik versta het de ontmoedigden moed in te spreken.

Elke morgen spreekt Hij zijn woord,

elke morgen richt Hij het woord tot mij

en ik luister met volle overgave.

God de HEER heeft tot mij gesproken

en ik heb mij niet verzet,

ik ben niet teruggedeinsd.

Mijn rug bood ik aan wie mij sloegen,

mijn wangen aan wie mij de baard uitrukten,

en mijn gezicht heb ik niet afgewend

van wie mij smaadden en mij bespuwden.

God de HEER zal mij helpen:
daarom zal ik niet beschaamd staan
en zal ik geen spier vertrekken.
Ja, ik weet dat ik niet te schande zal worden.

FILIPPENZEN 2,6-11

Uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Filippi

Broeders en zusters,
Hij die bestond in goddelijke majesteit,
heeft zich niet willen vastklampen
aan de gelijkheid met God.
Hij heeft zichzelf ontledigd
en het bestaan van een slaaf op zich genomen.
Hij is aan de mensen gelijk geworden.
En als mens verschenen
heeft Hij zich vernederd
door gehoorzaam te worden tot de dood,
tot de dood aan het kruis.
Daarom heeft God Hem hoog verheven
en Hem de naam verleend
die boven alle namen is.
Opdat bij het noemen van zijn Naam
zich iedere knie zou buigen
in de hemel, op aarde en onder de aarde,
en iedere tong zou belijden,
tot eer van God de Vader:
Jezus Christus is de Heer.

EVANGELIE - LIJDENSVERHAAL: LUCAS 22,14 - 23,56

Toen de tijd aangebroken was, ging Jezus met de apostelen aan tafel aanliggen. Hij sprak tot hen:

"Vurig heb Ik ernaar verlangd dit paasmaal met u te eten eer Ik ga lijden. Want Ik zeg u: Ik zal het niet meer eten totdat het zijn vervulling vindt in het Rijk Gods."

Daarop nam Hij een beker, sprak een dankgebed uit en zei: "Neemt die beker en deelt hem samen. Want Ik zeg u: Van dit ogenblik af drink Ik niet meer van wat de wijnstok voortbrengt, totdat het Rijk Gods is gekomen."

Daarop nam Hij het brood en sprak een dankgebed uit; Hij brak het en gaf het hun, met de woorden: "Dit is mijn Lichaam, dat voor u gegeven wordt. Doet dit tot een gedachtenis aan Mij."

Evenzo gaf Hij hun de beker, na de maaltijd, terwijl Hij sprak: "Deze beker is het Nieuwe Verbond in mijn Bloed, dat voor u wordt vergoten. Maar zie, degene door wiens hand Ik zal worden overgeleverd is met Mij aan tafel. Want de Mensenzoon gaat heen zoals het is vastgesteld; maar toch, wee die mens door wie Hij wordt overgeleverd."

Nu begonnen zij onder elkaar te vragen wie van hen het toch was, die dat zou doen.

Er ontstond twist onder hen over de vraag, wie van hen wel de voornaamste mocht zijn. Maar Jezus sprak tot hen: "De koningen van de volkeren oefenen heerschappij over hen uit en hun machthebbers laten zich weldoeners noemen. Zo moet gij niet doen; maar wie onder u de voornaamste is, moet als de jongste wezen; en wie bevelen geeft, moet zijn als iemand die dient. Wie is immers de grootste: hij die aanligt of hij die bedient? Is het niet hij die aanligt? Welnu, Ik ben onder u als degene die bedient. Gij zijt het die trouw zijt gebleven in mijn beproevingen. En zoals mijn Vader Mij het Koningschap heeft verleend, zo verleen Ik u een plaats in mijn Koninkrijk; ge zult eten en drinken aan mijn tafel en ge zult op tronen gezeten zijn om te heersen over de twaalf stammen van Israël. Simon, Simon, weet dat de satan heeft geëist u te ziften als tarwe. Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet zou bezwijken. Wanneer ge eenmaal tot inkeer gekomen zijt, versterk dan op uw beurt uw broeders."

Maar hij antwoordde: "Heer, ik ben bereid met U zelfs gevangenis en dood in te gaan!"

Daarop sprak Jezus: "Ik zeg u Petrus: de haan zal vandaag niet kraaien, voordat ge driemaal geloochend hebt Mij te kennen."

Hij sprak tot hen: "Toen Ik u uitzond zonder beurs, reiszak of schoeisel, hebt ge toen aan iets gebrek gehad?"

Ze antwoordden: "Aan niets."

Hij hernam: "Maar nu moet wie een beurs heeft die meenemen en eveneens een reiszak: en wie die niet bezit, verkope zijn mantel en schaffe zich een zwaard aan. Ik zeg u: in Mij moet dit Schriftwoord vervuld worden: Hij is tot de booswichten gerekend. Wat over Mij werd beschikt, gaat nu vervuld worden."

Ze zeiden Hem: "Zie Heer, hier zijn twee zwaarden."

Hij antwoordde: "Het is genoeg."

Hij ging nu naar buiten en begaf zich volgens zijn gewoonte naar de Olijfberg. Ook de leerlingen gingen met Hem mee.

Ter plaatse aangekomen sprak Hij tot hen: "Bidt, dat gij niet op de bekoring ingaat."

Hij verwijderde zich van hen en ging ongeveer een steenworp verder; daar wierp Hij zich op de knieën en bad: "Vader, als Gij wilt, laat dan deze beker Mij voorbijgaan. Maar toch: niet mijn wil, maar uw wil geschiede."

Nu verscheen Hem een engel uit de hemel om Hem te sterken. Aan doodsangst ten prooi bad Hij met nog meer aandrang. Zijn zweet werd tot dikke druppels bloed, die op de grond neervielen.

Toen stond Hij op uit zijn gebed en ging naar zijn leerlingen, maar Hij vond hen van droefheid in slaap. Hij zei tot hen: "Hoe kunt ge slapen? Staat op en bidt dat ge niet op de bekoring ingaat."

Hij was nog niet uitgesproken of daar kwam een troep, voorafgegaan door Judas, één van de twaalf. Deze trad op Jezus toe om Hem te kussen.

Maar Jezus zei tot hem: "Judas, verraadt ge de Mensenzoon met een kus?"

Toen zij, die om Hem heen stonden bemerkten wat er ging gebeuren, vroegen ze: "Heer zullen we met het zwaard erop in slaan?"

En één van hen gaf de knecht van de hogepriester een slag en hieuw hem het rechteroor af.

Maar Jezus greep in en zei: "Laat het hierbij."

En hij raakte het oor aan en genas hem.

Nu sprak Jezus tot de hogepriesters, tot de bevelhebbers van de tempelwacht en de oudsten die op Hem afgekomen waren: "Als tegen een rover zijt ge uitgetrokken met zwaarden en knuppels. Dagelijks was Ik bij u in de tempel en ge hebt geen hand naar Mij uitgestoken. Maar dit is uw uur en uw macht is die der duisternis."

Zij grepen Hem nu vast en voerden Hem weg en zij brachten Hem in het huis van de hogepriester, terwijl Petrus Hem op een afstand volgde. Op de binnenplaats legden zij een vuur aan en gingen bij elkaar zitten; Petrus zat tussen hen in

Toen een dienstmeisje hem bij het schijnsel van het vuur zag en hem scherp had opgenomen, zei ze:

"Die was ook bij Hem."

Maar hij ontkende het, en zei: "Vrouw, ik ken Hem niet."

Even later zag iemand anders hem en zei: "Jij bent ook één van hen."

Maar Petrus antwoordde: "Man, dat is niet waar."

Na verloop van ongeveer een uur verklaarde een ander met stelligheid: "Waarachtig, die man behoorde ook bij Hem: hij is immers ook een Galileeër."

Petrus antwoordde: "Man, ik weet niet wat je bedoelt."

Hij had het nog niet gezegd of meteen kraaide een haan.

Toen keerde de Heer zich om en Hij keek Petrus aan; het schoot Petrus te binnen hoe de Heer hem gezegd had: "Eer vandaag een haan kraait, zult ge Mij driemaal verloochenen."

En hij ging naar buiten en begon bitter te wenen.

De mannen, die Jezus bewaakten, bespotten en sloegen Hem.

Ze wierpen een doek over zijn hoofd en vroegen Hem: "Wees nu eens profeet: wie is het die U geslagen heeft?"

Nog vele andere beschimpingen voegden ze Hem toe.

Toen het dag geworden was, vergaderde de raad van oudsten van het volk, de hogepriesters en schriftgeleerden en zij lieten Hem voor hun rechtbank leiden.

Ze zeiden: "Als Gij de Christus zijt, zeg het ons dan."

Maar Hij sprak tot hen: "Als Ik het u zeg, zult ge er toch geen geloof aan hechten; en als Ik u vragen, stel zult ge toch geen antwoord geven. Maar van nu af zal de Mensenzoon zitten aan de rechterhand van de Macht van God."

Toen vroegen ze : "Gij zijt dus de Zoon van God?"

Hij antwoordde hun: "Gij hebt het gezegd: dat ben Ik."

Zij riepen: "Waartoe hebben wij nog een getuigenis nodig? Wij hebben het toch zelf uit zijn eigen mond gehoord."

Toen stond de gehele vergadering op en men bracht Hem voor Pilatus.

Daar begonnen ze Hem te beschuldigen en ze zeiden: "Wij hebben vastgesteld, dat die man ons volk tot opstand aanspoort, dat Hij het er van afhoudt aan de keizer belasting te betalen en dat Hij zich uitgeeft voor de Messias, de Koning."

Pilatus vroeg Hem: "Zijt Gij de koning der Joden?"

Hij gaf hem ten antwoord: "Gij zegt het."

Pilatus zei nu tot de hogepriesters en de volksmenigte: "Ik kan in deze man geen enkele schuld ontdekken."

Maar zij hielden aan en riepen: "Door zijn prediking in heel het Joodse land, waar Hij in Galilea mee begonnen is en die Hij tot hier heeft voortgezet, zaait Hij onrust onder het volk."

Toen Pilatus dat hoorde vroeg hij of de man een Galileeër was. Zodra hij vernam dat Jezus inderdaad uit het machtsgebied van Herodes kwam, stuurde hij Hem naar Herodes, die in die dagen eveneens in Jeruzalem verbleef.

Herodes toonde zich zeer verheugd toen hij Jezus te zien kreeg. De verhalen over Hem hadden hem sinds geruime tijd daarnaar doen verlangen en hij hoopte Hem nu een of ander wonder te zien verrichten. Hij stelde Hem allerlei vragen, maar Jezus gaf in het geheel geen antwoord. De hogepriesters en de schriftgeleerden stonden er bij en putten zich uit in beschuldigingen tegen Hem. Samen met zijn soldaten hoonde en bespote Herodes Hem. Hij hing Hem een schitterend gewaad om en zond Hem terug naar Pilatus. Op diezelfde dag werden Herodes en Pilatus elkaars vrienden; tevoren namelijk leefden zij in onderlinge vijandschap.

Daarop riep Pilatus de hogepriesters, de overheidspersonen en het volk bijeen en hij zei tot hen: "Gij hebt deze man voor mij gebracht als iemand die het volk tot opstand aanzet; welnu: ik heb Hem in uw bijzijn verhoord, maar ik heb in deze man niets kunnen ontdekken van al datgene waar gij Hem van beschuldigt. Herodes evenmin, want hij heeft Hem naar ons teruggezonden. Het is duidelijk dat Hij niets heeft bedreven dat de doodstraf zou rechtvaardigen. Ik zal Hem daarom een tuchtiging laten toedienen en dan vrijlaten."

Ze begonnen tegelijk te schreeuwen: "Weg met Hem! Laat ons Barabbas vrij!"

Deze Barabbas was in de gevangenis geworpen wegens een oproer in de stad en wegens moord.

Opnieuw sprak Pilatus hen toe, omdat hij Jezus wenste vrij te laten.

Maar zij riepen daartegen in: "Kruisig Hem, kruisig Hem!"

Voor de derde maal vroeg Pilatus hun: "Wat voor kwaad heeft die man dan toch gedaan? Ik heb in Hem niets gevonden, dat de doodstraf rechtvaardigt. Ik zal Hem daarom een tuchtiging laten toedienen en dan vrijlaten."

Luid schreeuwend bleven zij echter zijn kruisiging eisen en hun geschreeuw gaf de doorslag. Pilatus besliste dat gebeuren zou wat zij eisten: Hij liet de man die zij opvorderden los, al zat hij wegens oproer en moord in de gevangenis, maar Jezus leverde hij over aan hun willekeur.

Toen zij Hem wegvoerden hielden zij een zekere Simon aan, een man uit Cyrene, die van het veld kwam; hem belaadden ze met het kruis om het achter Jezus aan te dragen. Een grote volksmenigte volgde Hem, ook vrouwen die zich op de borst sloegen en over Hem weeklaagden.

Jezus keerde zich tot hen en sprak: "Dochters van Jeruzalem, weent niet over Mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen. Weet dat er een tijd zal komen waarop men zeggen zal: Gelukkig de onvruchtbaren, wier schoot niet heeft gebaard en wier borst geen kind heeft gevoed. Dan zal men tot de bergen zeggen: Valt op ons en tot de heuvels: Bedekt ons. Want als men zo doet met het groene hout wat zal er dan met het dorre gebeuren?"

Er werden nog twee anderen weggevoerd, twee misdadigers, om samen met Hem ter dood te worden gebracht. Toen zij op de plaats kwamen, die Schedel heet, sloegen zij Hem daar aan het kruis, en zo ook de misdadigers, de één rechts, de ander links.

En Jezus zei: "Vader, vergeef hun want ze weten niet wat ze doen."

Ze verdeelden zijn kleren onder elkaar, door er om te dobbelen.

Het volk stond toe te kijken, maar de overheidspersonen lachten Hem uit en zeiden: "Anderen heeft Hij gered; laat Hij zichzelf eens redden als Hij de Messias van God is, de uitverkorene!"

De soldaten brachten Hem zure wijn, en ook zij voegden Hem spottend toe: "Als Gij de koning der Joden zijt, red dan uzelf."

Boven Hem stond als opschrift in Griekse, Romeinse en Hebreeuwse letters: "Dit is de koning der Joden." Ook één van de misdadigers, die daar hingen, hoonde Hem: "Zijt Gij niet de Messias? Red dan uzelf en ons."

Maar de andere strafte hem af en zei: "Heb zelfs jij geen vrees voor God, terwijl je toch hetzelfde vonnis ondergaat? En wij ondergaan dat vonnis terecht, want wij krijgen wat we door onze daden verdiend hebben; maar Hij heeft niets verkeerd gedaan."

Daarop zei hij: "Jezus, denk aan mij wanneer Gij in uw Koninkrijk gekomen zijt."

En Jezus sprak tot hem: "Voorwaar, ik zeg u: vandaag nog zult gij met Mij zijn in het paradijs."

Het was nu omtrent het zesde uur; er viel duisternis over heel de streek tot aan het negende uur toe doordat de zon geen licht meer gaf. Het voorhangsel van de tempel scheurde middendoor.

Toen riep Jezus met luider stem: "Vader, in uw handen beveel ik mijn geest."

Nadat Hij dit gezegd had gaf Hij de geest.

Op het zien van wat er gebeurd was, loofde de honderdman God en hij zei: "Deze mens was waarlijk een rechtvaardige."

Al het volk, dat voor dat schouwspel samengestroomd was, keerde terug toen zij aanschouwd hadden wat er gebeurd was, en zij sloegen zich op de borst. Al zijn bekenden stonden op een afstand toe te zien; ook de vrouwen, die Hem vanuit Galilea gevolgd waren.

Nu was er een zekere Jozef, lid van de Hoge Raad, een welmenend en rechtschapen man, die dan ook niet had ingestemd met de plannen en handelwijze van de Raad. Hij was afkomstig uit de Joodse stad Arimatéa en leefde in de verwachting van het Rijk Gods. Deze ging naar Pilatus en vroeg om het lichaam van Jezus. Na het van het kruis genomen te hebben, wikkelde hij het in een lijkwade. Vervolgens legde hij Hem in een graf, dat in steen was uitgehouwen en waarin nog nooit iemand was neergelegd. Het was Voorbereidingsdag en de sabbat brak aan. De vrouwen, die uit Galilea met Hem meegekomen waren, volgden, en zij bekeken het graf en zagen toe hoe zijn lichaam werd neergelegd. Teruggekeerd maakten ze welriekende kruiden en balsem klaar, maar op de sabbat namen ze de voorgeschreven rust in acht.

COMMENTAAR BIJ DE LEZINGEN

Jean Bastiaens

Verzet en overgave

Het is zover. Jezus heeft zijn leerlingen lange tijd voorbereid op wat komen moest. En nu is het moment daar. Het is druk in de stad. Heel Jeruzalem krioelt van de pelgrims. Iedereen is naar de heilige stad gekomen voor het grote paasfeest, dat herinnert aan de pijn van slavernij, machtsmisbruik en onderdrukking, maar dat tevens uitzicht geeft op een nieuwe wereld van vrijheid en vrede. Jezus heeft er 'vurig' naar uitgezien om nog eenmaal Pesach te vieren met zijn leerlingen. Het is zijn laatste maaltijd.

Het passieverhaal van Lucas onderscheidt zich op heel wat punten van dat van de andere evangelisten. Om te beginnen wordt de paasmaaltijd door hem veel uitgebreider in scène gezet. Jezus en zijn leerlingen liggen aan voor het grote feestmaal. Het ongedesemde brood en de bekers voor de wijn staan op tafel. De bittere kruiden ontbreken niet. In het midden ligt het paaslam, vlak daarvoor geslacht in de tempel. Tijdens de maaltijd wordt elke beker tot viermaal toe met wijn gevuld. Lucas noemt twee van de vier bekers: een beker vóór de hoofdmaaltijd, en een beker erna. Wanneer Jezus dan het ongedesemde brood in zijn handen neemt om er de gebruikelijke zegenbede over uit te spreken, geeft Hij een bijzondere duiding aan dat brood: dit brood dat herinnert aan de slavernij, aan verdrukking en lijden identificeert Hij met zijn eigen lichaam. Als brood wil Jezus gebroken en uitgedeeld worden, opdat er een nieuwe en definitieve uitweg zal zijn uit het lijden dat maar blijft voortduren. Na de maaltijd neemt Jezus de beker. Het is de beker van de vreugde om de verlossing. Destijds heeft GOD het volk bevrijd uit Egypte. Ook vandaag hoopt het volk op die bevrijding, op die uittocht uit alle vormen van onvrijheid en machtsgeweld. Jezus identificeert deze 'beker van de vreugde' met zijn eigen bloed dat Hij zal vergieten aan het kruis. Met dit bloed wordt een nieuw verbond gesloten, een nieuw teken waarmee GOD zijn trouw uitdrukt jegens zijn volk, jegens allen die door Jezus ingelijfd zullen worden in dat nieuwe verbond.

Tijdens diezelfde paasmaaltijd wordt pijnlijk duidelijk hoezeer de leerlingen van Jezus zelf nog gevangen zitten in de structuren van het kwaad. Ze discussiëren met elkaar over de vraag wie de belangrijkste is. Simon beroept er zich op dat hij nooit ten val zal komen en Jezus trouw zal blijven tot in de dood, waarna Jezus hem voorhoudt dat ook hij Hem zal verloochenen, zelfs tot driemaal toe. Maar Hij belooft Simon tevens dat hij zal opstaan uit zijn smartelijke val en dat hij in staat zal zijn om zijn broeders en zusters te sterken. Aan het einde van de maaltijd halen de leerlingen zwaarden boven tafel: ze zinnen blijkbaar op een verdediging met geweld. Jezus maakt hun duidelijk: waakzaamheid is op dit uur geboden, paraatheid en grote alertheid, maar de reactie op het lijden zal niet in gewelddadig verzet liggen, maar in geweldloos verzet. Hier toont Jezus zich de erfgenaam van de Knecht uit de eerste lezing (Jesaja 50,4-7). De paasmaaltijd bij Lucas zet heel scherp in het licht waarom Jezus zijn leven wil geven voor de leerlingen die met Hem aan tafel aanliggen. Hij wil sterven voor hen. Voor ons. Om een ander soort leven mogelijk te maken.

Na deze onthullende paasmaaltijd volgen er nog elf scènes. De tweede scène speelt zich af op de Olijfberg, waar Jezus de beden van het Onzevader zelf vervult ('uw wil geschiede'; 'breng ons niet in bekoring'). De derde scène gaat over de arrestatie; tegenover het geweld van de leerlingen, plaatst Jezus zijn dringende eis tot geweldloos verzet. De vierde scène zet de wanhoop van Simon Petrus in beeld: 'Ik ken die man niet!' In de vijfde scène wordt Jezus geslagen en bespot. De zesde scène brengt Hem voor het Sanhedrin, waar drie titels onderwerp van bevraging zijn: de titel van Messias, van Mensenzoon en van Zoon van GOD. In de zevende scène staat Jezus voor de eerste maal voor Pilatus, omdat Hij een oproerkraaier zou zijn, een politieke onruststoker. Na een potsierlijke confrontatie met Herodes (achtste scène) verschijnt Jezus een tweede maal voor Pilatus, die Hem voor het gehele volk leidt. Het wordt een schijnproces: Jezus wordt onder druk uitgeleverd aan de wil van de menigte. In de tiende scène staan Simon van Cyrene en vrouwen op om solidair te zijn met Jezus. Daarna volgt, in de elfde scène, de kruisiging: Jezus, de Messias van Israël en de 'koning' van de Joden, sterft aan een kruis. Hij legt zijn leven in handen van zijn Vader. Dan wordt alles stil: de twaalfde scène verhaalt hoe Jezus in een graf wordt gelegd. De sabbat breekt aan.